

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminéc'a.

Pretiuu abonamentulu:	Pretiuu insertiuniloru:	Correspondintiele sè se adreseze la Redactiunea dela
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu	„BISERIC'A si SCÓL'A“
„ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „	cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	Èr banii de prenumeratiune la
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	„TIPOGRAFI'A DIECESANA IN ARAD.“
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

INVITARE DE PRENUMERATIUNE

la

„BISERIC'A si SCÓL'A“

Fóia bisericésca, scolastica, literara etc.

Ese o data in septemâna.

Pretiuu: 5 fl. pe anu, 2 fl. 50 cr. pe $\frac{1}{2}$ anu.

Cu 1. Iuliu jurnalulu „Biseric'a si Scól'a“, intra in semestrulu alu II-le alu anulu curinte.

Rugamu dar pe on. abonenti, a caroru abonamentu espira cu finele lui Iuniu, ca se binevoiesca a insinud de timpuriu inoirea abonamentulu.

Asemenea rugamu si pe abonentii in restantia cu pretiuu jurnalulu, ca se-lu administreze cât mai curund la Tipografi'a diecesana in Arad.

Redactiunea.

Reuniuni de cultura pentru preoti, invetiatori si poporu.

Consistoriuu eparchialu din Aradu sub Nr. 1299/313. scol. adreséza la toti inspectorii de scóle urmatoriulu cerculariu pentru infintiarea de reuniuni culturale pentru preoti, invetiatori si poporu:

Venerabilulu sinodu alu diecesei nóstre din sesiunea sa ordinaria de estimpu sub Nr. 106, a luat la cunoscentia cu aprobare diversele reuniuni ce s'au formatu, pe teritoriulu acestei diecese, intre marginile Statutulu organicu, pentru a posibilitá si a usiorá preotiloru si invetiatoriloru procurarea desteritatiloru si a medilóceloru trebuincióse ca se ajunga mai repede, mai securu si mai eficace la implinirea sublimei si grelei lora vocatiuni preotiesci si invetiatoresci, mai

departe reuniuni de lectura si de cantu pentru desvoltarea intelectuala si morala a poporulu credinciosu.

Totu cu o cale, acelu Venerabilu Sinodu si-a espresu dorinti'a se nisumu a infintiá, in cât va fi cu putintia, astfeliu de reuniuni in tóte comunele, — o dorintia la carea Noi din capulu loculu am tienutu fórtu multu, si pentru a carea realizare ne adresamu prin aceste orduri catra toti pt. inspectori de scóle, ca in contielegere cu pt. preoti si invetiatori din cerculu submanuatu se incerce cât mai curundu a inmultí numerulu acestoru reuniuni.

Pana acum ne-am marginitu a indegetá numai in generalu modulu si necesitatea infintiarii acestoru reuniuni, lasandu dispusetiunile speciali in bun'a chipzuire a preotiloru si a invetiatoriloru nostri. De aci a urmatu cumca reuniunile infintiate au varie intocmiri interne, si cu medilóce varie procedu tóte catra unu scopu supremu si comunu adeca cultur'a morala religiósá. Noi am doritu acésta varietate, pentru cà altele sunt scaderile si lipsele séu avantajiele unui cercu séu tienutu, si altele ale altuia, de unde am conchisu cumca prin acésta varietate fiecare cercu tinde a se conformá la propriiele sale circumstantie locali.

Pre acést'a cale trebuie se purcedemu si mai departe, deci nu-Ti dam P. T. DTale veri o indrumatiune speciala cà ce feliu de societate séu reuniune se infintiezi, ci acésta cestiune o incredintiamu cu totulu consiliulu ce-lu vei tiené cu inteliginti'a din cercu, — éra Noi din partene, prin acea cà resumemu aci activitatea si scopulu reuniuniloru infintiate pana acum, voim numai a dá nescari esemple, indemnuri si invetiaturi pentru reuniunile de infintiatu in viitoriu.

Reuniunile infintiate pana acuma sunt mai vertosu de dóue categorii, si anume: o categoria este carea tinde la perfectiunea preotiloru si

invetiatoriloru pe carier'a ce si-au alesu. Aseminea reuniune este a preotiloru si a invetiatoriloru din inspectoratul Birchisiului, unde preotii si invetiatorii intrunindu-se la unu locu si timpu, prin disertatiuni, conferintie si prin consilie reci-proce, stringu intre sine legaturile de amicetia si de colegialitate cari legaturi trebuie se-i inspire pre cei ce lupta sub o singura flamura, flamar'a culturai religioase. Prin asemenea contie-legere reciproca, ei statorescu unu modu comunu de procedere, si in faci'a poporului densii se presinta solidari in tote actiunile lor, cea ce maresce autoritatea lor la credinciosi si li castiga incredere mai multa, era de alta parte se incungiura acelu periclu ca cutare credinciosu se retacesca a presupune cumca preotulu va desavua pre invetiatoriu seu vice versa.

Alta categoria de reuniuni sunt corurile de cantari ale plugariloru, impreunate cu societate de lectura si cu scola de repetitiune pentru calificarea intelectuala si morala a credinciosiloru, de cari coruri avem in protopresbiteratul Hasi-siului, Aradului, Buteniloru s. c. l. Pentru a sustiené vedi'a, bun'a cuviintia si pentru a practica virtutile morale-religioase, aceste reuniuni prin regulile lor conducu pre membri cu multa intieptiune si rigore. Dar pre langa aceste rezultate positive, reuniunile din cestiune mai atragu pre poporu dela multe rele, precum sunt ospetiele cele de prisosu, birtulu, jocurile zadarnice si-lu retienu dela beutur'a ce amenintia tienuturi intregi. Cei ce calca bun'a cuviintia si regulile reuniunii, devinu eschisi. Acesta pedepsa o considera credinciosii de atat de mare, de-i inspaimenta si se retienu de rele, era numerulu membriloru reuniunii cresce din di in di. Cu modulu acest'a reuniunile au ajunsu se fie pentru poporu, alesu in dilele de serbatori, adeverata recreatiune spirituala si fisica,

Tote acestea reuniuni si-au luat de problema si exercerea temperantie. Pote este aci caus'a ca nu s'au formatu inca reuniuni proprie numai pentru temperantia, precum am doritu si am espresu dorinti'a nostra in mai multe ronduri. Practic'a ni areta cumca credinciosii preferu a impreuna intr'o singura reuniune mai multe probleme, si Noi de acest'a numai ne vomu bucura, daca asia se va ajunge mai bine scopulu la care tindemu cu totii.

Comunicandu-Ti pt. DTale acestea spre cerculare preotiloru si invetiatoriloru din cerculu submanuatu, ne magulesce speranti'a ca insu-Ti pt. DT'a vei lua iniciativ'a pentru a sporí numerulu reuniuniloru de scopurile amintite, era aici ni vei substerne spre censurare si aprobare statutele cate in doue esemplarie, ca unu esem-

plariu se se remita reuniunii cu clausul'a de aprobare era altulu se se treca si conserve in archivulu consistorialu.

Aradu, in 26. Maiu, 1882.

Ioanu Metianu m. p.

Episcopulu Aradului.

Insemnatatea esamenelor.

Mân'a cea bogata a parintelui cerescu a inzestratu pamentulu cu produse de totu felulu. Dela plantele microscopice de o parte, pana la arborii giganti de alt'a se intinde unu covora, alu carui prospectu isbesce cu vechementia chiaru si in idealulu fantasiei lui Michel' Angello. Dela infusorie pana in sfer'a leului se afla nenumerate fiintie, care ti-storc admiratiune prin variatiunea lor. Si cand cugeti, ca tote aceste plante si animale se nascu si disparu, fara ca se aiba scire, de unde vinu si unde mergu, atunci ti-se ivesce intrebarea, ca pentru ce tote aceste? Se afla si egoisti cari sustienu, ca Ddieu le-a facutu pre tote aceste numai pentru scopurile omului! Considerandu insa ca si omulu se nasce si more, ne vedemu constrinsi a ni mai arunca privirea pentru unu momentu asupra sus-numiteloru fapturi ale celui prea inaltu.

Nici nu trebuie se meditamu indelungatu asupra momentelor ce ni se presinta de ora-ce nici grierulu ascunsu in celu coltiu, nici filomel'a de sub frundie, nici neobosit'a ciocarlia nu-si inaltia tonurile indesiertu. Atat vior'a cea parfumatia cat si falniculu copaciu, tote in tonurile lor — ca in sensu mai latu putemu reduce tote la tonu — se silescu si nu fara succesu a vorbi in limb'a lor si a exprima laude catra facatoriulu, carele se preamaresce prin insesi fapturile sale. Naturalistulu vede si aude mai bine aceste laude, aceste inmuri solemne, care se inaltia neincetatu catra ceru de pe acestu punctu neinsemnatu alu infinitului. Acest'a vine si insusi constatéza, ca dintre tote fapturile pamentesci numai omulu posiede grati'a lui Ddieu in gradu inaltu; numai densulu este consciu de sine si dispune de vointia libera.

Sciutu este apoi ca celu ce are multu, pote da multu, si erasi celu ce pote multu trebuie se si presteze multu. Acum deca cele alalte creaturi, tote dupe facultatile lor preamarescu pre Ddieu, cu cat mai multu este datoriu omulu se satisfac acestui postulatulu ecuitabilu? Si intru adeveru omulu inca preamaresce pre ddieu, dar cum?

Se ne plimbamu prin cutare gradina, unde art'a alaturea cu natur'a au sucursu la dezvoltarea plantatiuniloru! Ochiulu nostru se pasce desfatandu-se si intiparitur'a prospectului ne transpune intro dispusetiune placuta. Continuandu

plimbarea si afara de gradina, unde numai natur'a figuréza ca gradinariu, dispusetiunea nóstra se transforma, càci unele plante sunt in stare se laude pre Ddieu in modu impunetoriu, pe cand altele si-blastema esistinti'a. Esperinti'a nóstra nu suferé modifàri esentiali in privinti'a acést'a nici in regnulu animalicu! Ajungendu la omu vedemu, cà almintrea lauda pre ddieu celu intru adeveru luminatu si éراسi almintrea celu ce este lasatu in manile sortii intru cât privesce educatiunea.

Frumosu este si incantatoriu a privi la decorulu gradinei; dar nici de cât nu este vinovata plant'a, care te face posomoritu prin jalniculu ei esterioru! Se-i ffi ajutatu la timpu contra elementeloru naturali, cu buna séma nu s'ar fi produsu intrens'a isvorulu, din carele vedi cum curgu lacremi de iuima sfasietórie. Se-i ffi datu la timpu de ce a avutu lipsa, de siguru si densa ti-ar fi fostu multiumitória pentru ori ce ustenéla. De ar avé si densa consciintia, de sinesi, ar fi cerutu si ar fi capetatu; dar ea serman'a este lipsita de acelu dar divinu. La aceeași planta dà-i astàdi conditiunile trebuintióse pentru ulterior'a ei desvoltare, si mâne te va incantá privinduo; dar déca mai târdiu i-vei denegá sucursulu, cu buna séma te va cuprinde unu simtiementu de compatimire audiendu tainicele sale dorintie. Când i-ai datu cele necesarie, ti-a multiumitu in lini'a prima, si alaturea cu tine, a laudatu pre ddieu in modu demnu. Datorintia are deci omulu se se ingri-gésca de tóte fapturne pamentului, care nu au consciintia de sine si se ajute pretotindenea, ca din imposantulu concertu se nu lipsésca nici unu glasu, creatoriulu se se laude unisonu!

Seminti'a darului divinu este sedita in totu omulu; dar pre cum semenatoriulu arunca seminti'a sa un'a in pamentu bunu, alt'a langa cale, alt'a pe piétra si éراسi alt'a intre spini, ast-feliu jace si in ómeni acelu daru nepretiuiveru. Dintre sementiele aruncate, numai cea din pamentu bunu va produce róda insutita; cele alalalte se vor nimici mai curendu séu mai târdiu, déca nu le vei scuti de influinti'a nesatiosiloru dusmani. Déca interesulu eticu pretinde ca omulu se tinda mana de ajutoriu la tóte fapturne fara de consciintia, cu cât mai intetoriu se ascépta acést'a dela densulu facia de semenii sei, cari ascundu in interiorulu loru foculu celu ddieescu si carele nu se póte desvoltá, càci este coplesitu de multimea pofteloru trupesci. Scól'a este, care ucide inimicii spiritului; scól'a face se dispara din atmosfer'a tinerimei negurele cele dese, care nu lasa se strebata la inimele fragede radiele vivificatórie ale adeverului; scól'a este fabric'a cea puternica unde se preparéza pentru tinerime aripile, prin alu càroru ajutoriu multi se aventa in apropiarea infinitului. — Popórele cu aspira-

tiuni mai inalte si-facu din cand in cand socota despre activitatea loru, pentru ca se scie siguru, déca intru adeveru calea percursa póte se li arete tient'a dorita. Romanulu nu va abdice nici cand dela venitoriulu cantatu de poetu; deci se ne intrebàmu si noi cum stàmu facia de anulu espiratu? Speranti'a nóstra jace pe umerii tinerimei; déca acést'a progreséza e bucuria generala, partea contrarie nici se nu o amintimu!

Socot'a, pre care voimu noi se o facemu, se numesce esamenulu tinerimei studióse. Totu sufletulu romanescu va saltá de bucuria audiendu cà tinerimea prosperéza. Dar insasi tinerimea simtiesce in inim'a sa juna unu ce neindatinatu cand aude, cà se apropie esamenele. Baiatulu, care la inceperea anului scolasticu numai ti-gangaviá nisce cuvinte neintielese, acum purcede cu pasiu siguru si cu satisfactiune propria numai lui, prin sentintie bine intogmite, descóperé si intru o directiune si intru alt'a adeveruri demne de schintéu'a divina ce-lu nutresce. Junele sburdalnicu, carele din neprecepere séu din alte inconveiente ce ar trebui se dispara odata de prin scólele medie, mai anu parea incorigibilu in estravagantiele sale, astadi se afla adusu pe calea indreptarei si a adeverului. Spiritu liberu condusu de dorinti'a de-a ajunge la perfectiune, acést'a este junele cand intra in sal'a unde se face esamenulu. Prin ustenelele sale de unu anu voiesce se arete auditoriulu, cu cât este acum mai nainte si cum se totu scurtéza distanti'a, ce adi lu-mai despartiesce de iubitulu seu conducatoriu. Se-i dàmú dar ocaziune ca se laude pre ddieu prin faptele sale! Se ascultamu pre acestu june, carele in termini concisi voiesce se-si manifesteze multiumirea facia de toti aceia cari i-au ajutatu se póta vedé mai adencu in nemarginitul universu!

Dar se ascultàmu si pre alu doilea si pre alu treilea si pre toti cei alalti, càci fia care are ambitiunea nobila se nu tiena talantulu ingropatu! Se dàmú fia càru'i a ocaziune suficianta de a aretá ce póte si ce scie! Ce fatia senina ti-mai areta celu ce scie de unde pornesce si unde are se ajunga! Dar cauta la cel'a, cà lu-poti asemená cu o frundia de tómn'a, carea frauta din arbore plutesce prin atmosfera purtata de arbitriulu ventului! Unulu si acelasi a semenatu cuventulu adeverului si pentru cel'a si pentru cest'a, dar sementi'a a caditu colo in pamentu bunu, pre cand ici multimea spiniloru si a polomideloru o au innecatu. Postulatu crestinu este a nu voi mórtea pecatosului. Se nu discouragiàmu dara nici pre acestu gângavu, ci se stirpimu din trensulu elementele cele rele si atunci vom vedé, cà spiritulu inadusitu pentru estu timpu, la anulu cu buna sama va dá semne

de viétia, si acést'a va capetá aripi si se va deprinde intru a sburá catra nemurire! Ast-feliu purcediendu vomu face, ca tinerimea nóstra se devina pre deplinu conscia de sine; dens'a la ori ce ocaziune va laudá pre ddiu prin faptele sale.

Din gur'a poporului nostru se va inaltia catra ceriu numai unu imnu si creatoriulu audiendu vocea poporului seu i-va tramite putere, ílu va face si mai vrednicu de grati'a sa! — Fie dara *esamenele pretotindenea serbatórea cea mai impunetória a tinerimei* si ajute totinsulu dintre cei chemati ca tinerimea se le si póta privi de atari in sensulu celu mai strinsu alu cuvéntului! Pretiuésca-se meritulu scolariului conformu puteriloru sale si atunci tinerimea va dorí cu sete di'a cea mai insemnata a anului scolasticu si se va si nisufi mai multu de cât pâna acum ca si dens'a se apara in vesminte spirituali mai festive!

Unu amicu alu scólei.

Formarea limbelor. *)

Dintre tóte insusirile prin cari omulu se distinge de fapurile ce decoréza suprafati'a pamentului nici una n'a atrasu mai multu atentiunea spiriteloru scrutatorie inca dela inceputu, ca si tainiculu medilocu prin care suntemu in fericit'a positiune de a ne impartasi reciproc ideile si simtiemintele, prin care ne manifestamu positiunea nóstra distinsa pre pamentu, — anume limb'a articulata. — Fiesce care dintre noi si-a insusitu cultur'a intelectuala si etica, ba in mare parte si placerile vietii prin povatiuirea altora. Apoi nu suferé indoiéla cá schimbarea ideiloru intre contimpurani, si transplantarea rezultatoru obtinute din generatiune in generatiune, forméza conditiunea principala pentru progresulu intregulu genu omenescu. In cât deci limb'a servece de mijlocu pentru acésta comunicatiune, ei í-i putemu multumi tóte avantagele — ameliorarea sortii omenesci.

Astfelu limb'a este in stricta legatura cu desvoltarea culturai omenesci si ambele se conditionéza reciproc, limb'a promovéza desvoltarea culturai si viceversa cultur'a desvoltarea limbei. Pentru acést'a de câte ori a scrutatu spiritulu omenescu istori'a culturai sale proprie, totdeuna a reflectatu si la originea mijlocului prin care si-a cascigatu acea cultura.

Dela Plato pana in timpulu mai nou s'au ocupatu multi cu acésta cestiune, fara a ajunge la rezultatulu doritu. Scrutarile limbistice in timpulu din urma au devenitu turnulu babilonicu, a carui edificare nu se póte fini din caus'a diferiteloru vederi de cari sunt preocupati claditorii. Unulu este Kantian, alu doile Hegelianu, alu treile Herbartian, alu patrule Darwinianu, si asia mai departe atátia i-ani câte sisteme filosofice sunt, séu mai bine disu, cât i-ani atátea sisteme filosofice. Dintre acestia unii sunt idealisti ér altii realisti, unii jóra cá in omu sunt idei inascute, altii, cá tot ce scię omulu scie din esperintia. Apoi dupa dical'a romanului fiesce care trage foculu la ól'a sa, fiesce care tinde a aduce in consonantia resolvirea cestiunei cu sistemulu seu, de aici

urméza incurcarea nemarginita, ce dificultéza resolvirea cestiunei, — unu adeveratu quodlibet de hipotese. Si cine o trage scurt'a? Bietulu omu care nu se scie orientá in labirintulu i-aniloru, si Dómne câtí vor fi de acestia.

Pe langa tóte aceste inse nu putemu negá, cá studiulu limbisticu a seceratu multe rezultate frumóse, de si cele doue puncte fundamentale, originea limbei si caus'a diferintiei din trensele sunt si astadi neresolvite.

Biblia li-o spune destulu de chiaru inse densi „nu voescu se infieléga,” facu procesu scurtu cu cele scrise de Moise, timbrandu-le de nisce incercari din copilari'a omenimei.

Dar se nu ne miramu de acést'a, a ignorá tot ce este religiosu aduce cu sine spiritulu sciintiei moderne. Astadi se tiene de bon-ton a timbrá de humbug cele religióse, mai alesu déca voesce se tréca cineva de omu procopsitu, de omu „modernu”, in strictu intielesulu cuventului, a sci multe si bine fara a fi invetiatu candva ceva.

Nu-mi este scopulu se moralisezu, ci numai a deschide acea carte mare, din care a isvoritu o religiune ce a disolvatu ceti'a de pe ochii omenimei, i-a aratatu tient'a si calea pe care póte ajunge la acea tienta, o religiune care a nobilitatu inimile si a cultivatu sciintiele in decursu de 19 secli, — a facutu posibilu progresulu de astadi buciumatu cu atát'a emfása. — Pe primele pagini ale acestei carti sante ce o numimu biblia aflamu cum s'au formatu diferitele limbi, si credu cá DVóstra cá buni crestini inca veti fi de acordu cu mine, se nu facemu procesu scurtu cu acea carte, care a fostu mangaerea romanului in timpuri grele, — si ne-a facutu posibila convenirea de astadi, ca tot atátia romani „uniti in cugetu si simtiri.”

Dar póte mi se va reflectá, óre incupe sciinti'a cu bibli'a sub unu acoperementu? la tot casulu déca este bunavointia. Anomalii sunt, adeseori vedemu cum fiulu depravatu gonesce din cas'a strabuna pe acela care i-a datu viétia, inse óre bine a facutu acelu fiu? Astfeliu si sciinti'a ca fic'ate religiunei si-ar dá numai unu testimoniu de paupertate, déca ca o fiica inca frageda, ar scóte ca o ingrata din cas'a stramosiéscu pe aceea care i-a datu viétia.

Inse nu numai sub acestu titlu de pietate este impacabila sciinti'a cu biblia, ci intr'adeveru ambele bine intielese, liberu de preocupatiuni si patimi, sunt in cea mai frumósa armonia. — Spre a aratá armoni'a dintre biblia si sciintia, intr'o cestiune atát de importanta cum este formarea limbelor, mi-am luat voe a me presentá naintea DVóstra Dómnoloru si Domniloru, si déca rezultatele scrutariloru mele vor fi, cá sciinti'a probéza cele scrise de Moise, — atunci credu cá „bunu lucru am facutu.”

II.

Moise incepe istori'a omenimei dela crearea lumii, si anume pe bas'a traditiunei orale si a unor notitie mai vechi aflate de densulu. Astfeliu in genesa séu cartea facerii aflamu depusa traditiunea stramosiloru lui Moise despre istori'a omenimei primitive, incependu dela primul omu adeca dela Adam. Deci cele scrise de Moise nu sunt incercarile unui evreu de a esplicá originea omenimei, si ca atari reflexiuni individuali, — unu mitu, ci o traditiune ce are basa istorica. Apoi déca poporulu nostru si-a sciutu pastrá istori'a originei si a suferintiloru sale

*) Conferintia publica.

seculare, mai bine de câtu tóte archivele si bibliotecile cunoscute de Rössler, între imprejurari critice si într'unu timpu candu ómenii abea se bucura de o viétia de 60—70 ani, cu câtu mai usioru s'a pututu pastrá o traditiune, si anume o traditiune atâtu de importanta casi ceea despre originea némului omenescu, la unu poporu a carui separatismu 'lu cunóscemu si simtimu prea bine si astadi, si într'unu timpu candu ómenii traiau cu sutele de ani!

La Moise aflamu că erá unu timpu candu „totu pamentulu erá unu rostu si unu glasu tuturoru“. Va se dica toti ómenii vorbiau una si aceasi limba.

Fatia de acésta unitate aflamu astadi o multime de limbi. Deci mai nainte de tóte avemu se chiarificamu notiunea unei limbi independente, spre a o distinge de dialectu si idiomu. Este lucru cunoscutu, că fiesce care omu si-are limbagiulu seu propriu, prin care in expresiuni si întrebuintiarea cuvinteloru se distinge de altulu, câtú ómenii atâtea stiluri. Unele dintre aceste insusiri limbistice produse póte prin influintiele climatice, modulu de vietuire, séu obicei, suntu proprie numai locuitoriloru de pe unu anumitu teritoriu.

Complexulu acestoru insusiri forméza *idiomulu*. Mai multe idióme respandite preste unu teritoriu mai mare, de si diferescu un'a de alta, totusi si-au unele insusiri comune, dupa cari tóte se subordineza unui *dialectu*. Acele dialecte, a caroru insusiri comune corespundu semneloru constitutive ale unei nationalitati, forméza o *limba propria*. — Dar tocmai fixarea acelor semne constitutive, prin cari se se póta grupá respective distinge precisu diferitele limbi, dialecte si idióme, este impreunata cu mari greutati, si sciinti'a limbistica intr'adeveru n'a pututu precisu clasificá limbile pana in diu'a de astadi, neci in praxa, dar neci tocmai in teoria n'a pututu staveri regule prin a caroru aplicare s'ar putea realisa candva o astfelu de clasificare, d. e. germanulu din Holstein mai anevoe se va intielege cu germanulu din Helveti'a, decât romanulu cu italianulu, si totusi acele trecu de dialecte, éra limb'a italiana si romana de limbi independente.

De aci provine apoi diferinti'a la numerarea limbiloru de pe pamentu. Numerulu lor se apretiucesce dela 800—5000, si tocmai acésta diferentia colosala probéza mai evidentu volnici'a cu care s'a procesu si procede la clasificarea limbiloru. In privinti'a acést'a datele lui Balbi par a fi mai corecte, si densulu distingendu cât se póte de precisu diferinti'a între limba si dialectu staveresce 860 de limbi ce se vorbescu astadi pre pamentu, si anume 53 in Europ'a, 153 in Asi'a, 115 in Afric'a, 422 in Americ'a, 117 in Australi'a; acestu numeru apoi mai are se se inmultiesca prin descoperirile mai noue.

Dar aceste 860 de limbi inca nu sunt tot atâtea sisteme deosebite si independente un'a de alta, ci precum idiómele se grupéza sub dialecte, ér dialectele sub limbi, si limbile a caroru formatiuni gramaticali si complexu de cuvinte consuna, éra si se grupéza sub o unitate mai inalta ce se numesce *familia*. Ó astfelu de consonantia aflamu d. e. între limb'a romana, italiana, francesca, spaniola si portugesa; mai departe între limb'a rusésca, serba, polona, boema s. a.; apoi între germana, anglesca, danesa, si astfelu distingemu familia romana (latina), slavéna, germana s. a. — Scrutarile mai noue inse au mai descoperitu si între aceste familii analogii lexicali si gramaticali, deci dupa acésta analogia, familiiele éra si

le grupéza sub o unitate mai inalta ce se numesce *vitia*, (*viti'a* indogermana, semita s. a.) Prin acésta se curméza apoi clasificarea căci pana in diu'a de astadi sciinti'a n'a ajunsu la o unitate mai inalta.

Acestui nexu internu dintre singuraticile limbi si grupe de limbi corespunde si unu nexu istoricu. — Nu incupe indoiéla, că diferitele dialecte ce se afla astadi într'o limba odinióra erau identice si s'au desvoltatu succesive din un'a si aceasi limba. Căci pana cand diferitele natiuni cari astadi forméza o familia locuiau la olalta si formau numai unu singuru poporu, nu s'a pututu ivi diferentie in vorbire, ci numai dupa ce s'au despartitu prin locuintia, a pututu produce influintiele climatice si modulu de vietuire diferentie dialectice. Erá unu timpu cand diferitele limbi ce astadi forméza o familia, erau numai dialectele unei limbi. Acésta asertiune este probata prin imprejurarea, că popórele cari apartienu astadi la aceasi familia la inceputu convietuiau într'unu locu, bunaóra Germanii in Altai, Slavi in stepele saróse ale platoului asiaticu, prin urmare trebuiá se si vorbésca aceasi limba. Ér de alta parte gramatica istorica ne arata, că diferinti'a dintre limbile surori la inceputu erá abia observabila si numai cu timpulu a devenitu tot mai marcata. De aici apoi putemu cu tot dreptulu concludé, că precum limbile subordonate unei familii s'au formatu dintr'o limba comuna, astfelu si diferitele familii subordonate unei vitie, la inceputu formau numai o limba, si in fine, că unu poporu stramosiescu s'a desbinatu in diferite popóre cari astadi represinta diferitele vitie de limbi.

A existatu deci unu poporu indogermanu care locuia in váile Himalaiei. Din acesta o parte si-a luat calea spre orientu, alta spre occidentu si alta spre nordu. Acesti emigranti in decursulu timpului éra si se dismembréza si forméza diferitele popóre cari astadi locuescu Europ'a, Persi'a si Hindostanulu, si vorbescu tot atâtea limbi afine, cari tóte concura multu putieniu in formele gramaticale si lexicali si se potu reduce la o limba matra. Fatia de acésta grupa de limbi apoi éra si aflamu alta grupa cu o constructiune gramaticala si lexicala cu totul diferita de cea indogermana, dar care éra si forméza o unitate, bunaóra limbile semitice. — Aceste grupe sunt formate cu timpulu din tot atâtea limbi singuraticice, precum am amintitu mai susu. Intre aceste apoi nu mai aflamu nici o asemenare, neci lexicala neci gramaticala, par că nu sunt mladitie din aceasi vitia. — Se nu ne miramu deci, că pe bas'a acestoru diferentie, unii néga tocmai unitatea limbei omenesce, si sustieniu, că acele limbi matre séu vitie de limbi n'au fost neci cand in legatura, ci tóte sunt desvoltate independentu una de alta, sub diferitele influentie fisice, si astfelu nu este dreptu acea ce ne spune Moise, anume, că erá unu timpu cand numai o limba se vorbiá peste tot pamentulu. Noi inse speramu că pe langa tóte dificultátile, i-i va succede sciintiei limbistice, se reduca aceste pretinse neinprenabile limbi matre séu vitie de limbi la o origine comuna, si prin acést'a se probeze unitatea limbei originale.

Prin reducerea familielor la o vitia comuna, mai departe prin contopirea mai multoru vitie analóge, buna óra a vitiei semitice cu cea indogermana, cari mai nainte se considerau de eterogene, scrutarile limbistice se apropie tot mai multu de aflarea unei limbi originale din care s'au desvoltatu in decursu

sulu timpului diferitele vitie de limbi, din aceste apoi diferitele familii si asia succesive limbele vorbite astadi pe pamentu. Aceste scrutarari inse nu sunt inca curmate, ele abia sunt incepute si astfel trebuie se recunoscem ca astadi exista vitie de limbi intre cari nu se poate observa nici unu semnu de afinitate, nu se potu defelii reduce la o origine comuna. — Pana la acestu stadiu au ajunsu scrutarile limbistice, dar pentru noi este irelevantu la câte vitie se potu reduce limbele de astadi, indata ce se poate constata că sunt mai multe decât unu. Căci atunci ni s'a taiatu crénga de sub picioré.

Dar ce n'a succesu pana acú, óre se nu mai succéda in veci? Astadi cand sciintiele producu rezultate miraculoése, si in specialu sciintia limbistica face progresu giganticu! Sum de firm'a sperantia, că da! Si acésta sperantia nu este numai unu pium desiderium, ci este aprópe de realizare. Pe ce cale? mi-va reflectá cineva. Dati-mi voie se vi-o spunu.

Mai bine de unu secolu se incepura incercarile scientifique de a aflá unu nexu intre tóte limbile de pe pamentu, ca tot atâtea mladitie dintr'o vitia comuna. Spre acestu scopu s'au adunatu cu diligentia de feru cuvinte din tóte limbele de pe pamentu si s'au asemenatu una cu alta, cu scopulu, ca din asemenarea acestoru cuvinte se deduca identitatea lor originala si astfel, ca tóte limbele erau odata identice si numai in decursulu timpului s'au schimbatu si despartitu una de alta. Acésta incercare inse n'a pututu succede, căci a fost gresitu punctulu de mánecare. Afinitatea dintre limbi nu urméza din identitatea unoru cuvinte comune, d. e. noi inca dicem cocia dar nu urméza se fimu afini cu ungunii cari dicu kocsi. Mongoliculu nom (lege) corespunde nomulu grecescu, far a fi aceste doue limbi afine, ci cuventulu grecescu a strabatutu pana la stepele asiaticé. — Dar nici din asonanti'a duoru cuvinte din diferite limbi nu urméza originea lor comuna, bunaóra din asonanti'a intre cuventulu unurescu „buza“ ce insemna grâu, cu cuventulu romanescu „buza“ nu putemu deduce identitatea originei lor, căci limb'a unuresca apartiene vitiei tartarice (care se imparte in doue grupe principale, anume: a) in grup'a tartarica, cu limbele: mandshurica, mongolica, turcésca, fina, iaponesa, siberica; si b) in grup'a dravidica, cu limbele: tamula, telinga s. a. frati de ai compatriotiloru nostri); ér noi apartienemu vitiei indogermane, (dinpreuna cu familié: sanscrita, iranica, slava, germana, gréca, celta si in fine itala adeca romana).

Form'a esterióra a cuvintelor, va se dica diferinti'a fonetica deci nu ne poate conduce la scopulu doritu. Trebuie se cercamu dara alta cale. Limbistic'a a si aflat'o dejá, si aceea este: analisisa ultimelor elemente ale cuvintelor, adeca a radecineloru din cari sunt formate cuvintele.

Dar unii dubitéza si in acésta, pentru densii diferinti'a dintre limbi este atât de mare, încât e imposibilu a aflá unu nexu intre ele si astfel a-le reduce la o origine comuna.

Intr'astfelii de imprejurari nu ne remane alt'a decât se scrutamu in ce consta propria minte diferinti'a dintre doue limbi, si vom aflá doue momente: prim'a óra că fiesce care limba si-are numirile sale proprie pentru singuraticéle obiecte, cari diferescu in sunetu d. e. același obiectu unulu ílu numesce cane, altulu kutya, altulu hund; ér a dóua óra că fiesce care limba si-are legile sale anumite dupa cari imbina cuvintele. Va se dica diferite cuvinte si diferite

forme gramaticali, diferitu elementu lexicalu si gramaticalu. Intre elementele din cari sunt compuse propriamente cuvintele (vocalele si consonantele) nu exista diferintia, si sunt acelesi in tóte limbele, si totusi vedemu că acelesi sunete sunt diferitu exprimate, unulu siuscavesce, altulu le exprima pe nasu, éra altulu le duplichéza, ce produce o diferintia in sunetulu cuvintelor. Si aceea ce se intimpla la individiu singuratici, aceea se intempla si in cercuri mai mari, bunaóra banatianulu pre c ílu exprima ca s, macedonénu ca t: si dice sine, ține, prusaculu pe g ca si j astfelii in locu de Gott 'Jott, in locu de guten Morgen, jutén Morgen. Si unu neversatu déca va audí pe unu macedonénu si ungunénu vorbindu, va cugetá că aude doue limbi. Deci din form'a esterióra a unei limbi nu se poate deduce reportulu ei catra alta limba.

Dar abstragendu dela acést'a, limb'a se stramuta continuu ce probéza că in multe limbi diferescé espresiunea cuvintelor de scriere, bunaóra in limb'a englesa, francesca, apoi si la noi. Scrierea acestoru limbi represinta cuvintele in form'a lor primitiva adeca cum se exprimau ele inainte de inventarea scrierei respective trecerea in domeniulu altui poporu, éra că acu nu se mai exprima asia, precum se scrie, probéza, că limb'a s'a stramutatu in decursulu timpului, — s'a polaitu cum am dice, — si-a imbracatu unu vestimentu mai modernu, mai estetiéu — s'a datu dupa moda.

De aici apoi, considerandu că vorbirea e mai vechie decât scrierea, urméza de sine, că noi cunoscemu limbele numai cum se vorbeau ele la inventarea artei de scriere si dupa aceea, ér nu cum se vorbeau inainte de inventarea scrierei; prin urmare din diferinti'a esterióra nu putemu deduce diferinti'a lor originala, căci vedemu că limbele se stremuta cu timpulu ca si mod'a. — Dar este in cuvinte unu elementu pe care se baséza form'a esterióra a cuventului, si acestu elementu fundamentalu se numesce radecina. Scrutarile deci trebuie se incépa dela aceste elemente fundamentale, d. e. a aflá radecin'a div in Zeus, francesulu d in er (in locu de desiner, decenare) in radecin'a ces (cosna=cesna.) — Aceste trebuie se le asamenamu si numai pe acésta cale vom puté constata reportulu de afinitate dintre doue limbi.

Precum vedeti Dneloru si Dniloru din diferinti'a formalá dintre doue limbi nu se poate deduce si diferinti'a originei lor, prin urmare este falsa asertiunea că diferinti'a limbelor de astadi probéza că sunt de diferita origine genetica, si astfelii sciintia limbistica necum se demintiésca pre Moise, din contra prin scrutarea radecineloru este pe cale a aprobá si intari că limbele de astadi sunt formate dintr'o limba comuna, si odinióra „erá tot pamentulu unu rostu si unu glasu tuturor.“ (Va urmá.)

Romul Giorogariu.

La inbunatatirea starei nóstre materiale.

Conformu regulamentulu congresualu din a. 1878 pentru regularea parochiilor, parochiile se impartu dupre mijlocele, lor de a sustiené preotii, in trei clase, si adeca de clas'a I. sunt acelea parochii, care potu contribui anualminte cu unu venitu celu putienu de 800 fl. v. a. de clas'a a II. care potu contribui cu venitu celu putienu de 600 fl. v. a.; si de clas'a a III. cu venitu celu putienu de 400 fl. v. a.

Da! foarte corect, o subventiune din care p \acute{o} te trai unu preotu modestu.

Asiadara impartirea parochiiloru se estinde numai pana la a 3 clasa, cu venitu celu putienu de 400 fl. v. a.; dar clasa mai de josu si cu venitu mai putienu de 400 fl. nu esista in regulamentu. Si intru-adeveru c \acute{a} cu unu venitu mai putienu de a 3 clasa nu ar' put \acute{e} subsiste anualminte unu preotu. Pentruce s'a si dispusu, ca numai pentru parochi'a aceea se p \acute{o} te deschide concursu care p \acute{o} te asigur \acute{a} pre fitoriu seu preotu de unu venitu minimum 400 fl. v. a.

Aici este chiar nodulu care ar' fi de doritu s \acute{e} se deslege de bunavointi'a organeloru competente ale bisericei n \acute{o} stre. Poporului, cu deosebire celui din Bihoru, care este mai decadiutu materialminte dec \acute{a} t aiurea, — i-a venitu la cunoscintia, cumca o comuna care nu p \acute{o} te asigur \acute{a} pe fitoriulu ei preotu de unu venitu celu putienu de 400 fl. nu p \acute{o} te deschide concursu ci trebue s \acute{e} se adfliceze la alta parochia. Comunele in sa cu putiena exceptiune, fiecare 'si are biseric'a propria, si asia pretindu si preotulu propriu. Ei bine, li dice cineva, dar trebue se-lu asigurati la anu de 400 fl. Dapoi, respundu densii, ce cugeti nu ajungu at \acute{a} ta prescurele si colacii si inca c \acute{a} te botezuri, cununii si ingropaciuni. Acolea cugeta dragulu meu! Astfelu reson \acute{e} za densii fara a cuget \acute{a} c \acute{a} aceste isv \acute{o} re de venitu inca sunt slabe si nesigure, ba cununii nu se intempla un'a in 2 s \acute{e} u 3 ani in comunele mici. Dar de s'ar pot \acute{e} incass \acute{a} regulatu si atari competintie, lucrulu in sa sta cu totulu din contra, pe $\frac{1}{2}$ din comuna trebue se-i astepti dela o luna incependu pana cu anii, \acute{e} r pe altii pana „ad calendas graecas.“

Poporulu face f \acute{o} rte usioru computulu. Cugeta preste venite si sum'a indata li ese.

Indata ce m \acute{o} re preotulu din \acute{o} re care comuna, comitetulu si alti sateni se aduna undev'a, si se consulta, c \acute{a} ce o se facemu? n'avemu popa, nu potemu se ne lasamu de rusine la alte sate. Nu zeu acolea c \acute{a} nu suntemu noi d \acute{o} ra pagani, dice cutarele; da si acci'a inca au lege, respunde altulu. Se pune apoi unulu in frunte si incepe discursulu, care se termina cu aceea, c \acute{a} trebue se m \acute{e} rگا membrii bisericesci la protopopu se-i spuna baiulu nostru.

Mergendu la protopresviteru si spunendu-le acest'a recerintiele unei parochii, densii replica: noi t \acute{o} te le vom implin \acute{i} numai se avemu preotulu nostru c \acute{a} acela-i cinstea satului, in obiceiulu acel'a ne-amu trezitu dela mosii stramosii nostri. N'aveti t \acute{e} ma dragii mei, — li dice protopresbiterulu — c \acute{a} vom deschide concursu c \acute{a} t mai curendu si o se aveti popa.

Cand sosese timpulu alegerei se consulta, daca nu au vreunu recurentu de alu loru, c \acute{a} pe acel'a ilu voru alege care va slugi mai lesne. La admoniarea protopresbiterului, — c \acute{a} pentru lucruri neiertate —, trecu mai departe si-si alegu preotu, care fiindu alesu ast \acute{e} pta cu cea mai dulce sperantia se intre in postulu meritatu (?) si in beneficiulu promisulu. La anulu apoi dupa mai multe necasuri si neajunsuri se convinge c \acute{a} parochi'a lui p \acute{o} te fi si de a 6 clasa, daca ar esist \acute{a} si atare impartire.

Asia traesce apoi preotulu ca vai de elu in cele mai multe parochii, silindu-lu lips'a la incompatibilitati cu caracterulu seu. Devine la mai rea cinste dec \acute{a} t unu parochianu de tr \acute{e} ba alu seu. Ba, vedindu imbracamintea lui cei nededati cu lucruri de pe la noi, pe nesciute ar dice — nu spunu ce!?

de \acute{o} r'ace e impreuna lucratoru cu mine in vii'a Dlui, si apoi mi e rusine.

In cottulu Bihoru, dela Beiusiu pana sub p \acute{o} lele muntelui Biharea, nu se afla mai multu de d \acute{o} ue parochii, care abia s'ar pot \acute{e} clasific \acute{a} de a 3-a clasa; si totusi nu se afla nici siese, care se nu aiba preotulu propriu, dar si acele ast \acute{e} pta deschiderea de concursu.

Sunt unele parochii in asia apropiare unele de altele incatu ar pot \acute{e} form \acute{a} un'a parochia, pentru ce dara se nu formeze un'a parochia?

Chiar acum de curendu a reposatu preotulu, din Leheceni, si dej \acute{a} comun'a voiesce deschidere de concursu. Pentru aceea subscrisulu, — cunoscendu poporulu si impregiurarile de aici si voindu mai de parte ca reputatiunea si vaz'a clerului se se ridice, apel \acute{e} za la intieleptiunea si bunavointi'a organeloru competente ca: de \acute{o} ra-ce Leheceni nu sunt nici macar prin vreo punte despartiti de Cherpenetu, dreptu aceea se nu se permita deschiderea concursului ci s \acute{e} -se incorporeze la ac \acute{e} st'a si se formeze o parochia.

Incependu asia, cu incetulu vom ajunge a imbunatatati barem inc \acute{a} tva starea materiala a preotiloru.

Calugari, 6. Maiu v. 1882.

Iust. Bogdanu
parochu.

Corespondintia din Archidieceasa.

Ori ce semnu de interesarea de vietia ce-lu da poporulu nostru, trebue se ne inbucure. Treceam in diu'a de 30 Maiu a. c. st. v. pre drumulu S. Sebesiului — Transilvania — si vedu in cimiteriulu bisericei gr. or. o multime de \acute{o} meni, c \acute{a} teva sute. Intrebu pre unii de ce sunt adunati at \acute{a} tia \acute{o} meni? mi respund, „adi acum dupa sant'a liturgia avemu sinodu parochialu. Pentru ce sinodu acum? „Vrem se alegemu comitetu si epitropie noua la biserica; si \acute{o} menii pre care ii vomu alege se fie \acute{o} meni cu fric'a lui Ddieu, cu credinta si cu dragoste catra poporu, catra biserica si sc \acute{o} la.“

Dara pana acum nu ati avutu comitetu si epitropie parochiale?

„Ba da, inse cei mai multi, 22 membrii au abdisu ne mai voindu a fi membri cu 9 insi, in acesti din urma numai are incredere nici unu sufletu romanescu din S. Sebesiu, pentru aceea au multiamitu de oficiu cei 22.“

Eu inse le disei: Fiti cu minte \acute{o} meniloru si purtative omenesce.

Ac \acute{e} st'a er \acute{a} pre la 9 \acute{o} re a. m. Eu me oprescu in S. Sebesiu in diu'a aceea. Si me interesadiu de sinodulu par. gr. or. Me d \acute{n} cu la sinodu. Si ce se vedi, la sinodu erau celu pucinu 600 membrii, din 630 c \acute{a} ti se dice c \acute{a} aru fi in S. Sebesiu; adeca er \acute{a} mai intregu Sebesiulu la sinodu; astfelu imi pare c \acute{a} s'a luatulu si la protocolu.

Pare c \acute{a} te vedu On. Cetitoriule, c \acute{a} ce disordine etc, iti vei intipui c \acute{a} a fostu acolo! Te insieli in sa! Unu sinodu mai sublimu, mai demnu de chiamarea sa nu se p \acute{o} te intipui!

Acesti 600 \acute{o} meni par \acute{e} c \acute{a} sunt unu singuru d \acute{u} chu, unu singuru sufletu, o singura inima. Toti erau de o parere afara de uniculu A. Davidu, invetiatoriu. Ac \acute{e} st'a voi \acute{a} a face pre avocatulu celoru noue insi; in cari sinodulu, respective Sebesiulu intregu si-a perdatu increderea pentru vecie.

Acést'a s'a si asceptatu dela densulu, fiinducà facea pre advocatulu, tata-so, frate-so, unchiu-so, nasiun so, etc.

Când s'a cetitu hartia Ven. Cons. Arachidiece-sanu cã deca cei 22 membrii ce au abdisu, nu-si voru retrage demisiunile, atunci se se aléga in locurile vacante altii, se vedea de pre fetiele tuturoru o tristetia.

Insa incurandu a disparutu tristeti'a, cãci din cei 600 ce a fost de fatia nici unulu baremu nu a voitu se primésca a fi membru cu cei 9 insi. Chiaru si cei 23 propusi de A. D. invet. au declarat cu tóta solemnitatea cã nu primescu a fi cu cei 9. Ba, au protestatu contra propunerii lor din partea Dsale.

Acum se vede in dilema presiedintele, cã ce e de facutu ?

Sinodulu inse in unanimitate i dice: „Respunderea o luam noi asupra nóstra, Dta insa pune la ordine alegerea noua a comitetului si a epitropiei pre periodulu de trei ani 1882, 1883, si 1884. La din contra nu noi vomu raspunde de urmari, s. a.

In urm'a acestor'a vedindu presiedintele, cã la sinodu sunt de fatia mai toti membrii sinodului din S. Sebesiu 600, din cei 630 cãti sunt de toti, si vedindu cã unanime afara de A. D. ceru si insista cu tóta tari'a de a se face alegere noua; ba vedindu cã sinodulu din momentu in momentu se irita, si ca nu cumva neindeplinindu cererea sinodului, se se dea ansa la urmari desastróse, si daunósa pentru biserica si scola, silitu adeca de sinodu pune la ordine alegerea noua a comitetului si a epitropiei parochiale pre periodulu 1882, 1883 si 1884; si la propunerea invet. Z. Muresianu in unanimitate s'a alesu cei propusi de Dsa.

Acést'a e cea ce trebuie se ne inbucure, cand vedemu cã 600 omeni conglasuescu intru tóte. Si de acést'a trebuie se se inbucurè si Ven. Cons. Arch. cu atât mai multu, cãci S. Sebesiulu este unu centru a unui tienutu de dieci de mii de sufletele mai numai romane; si cã Sebesiulu, carele adi are o scóla capitala-normala, cu la 600 elevi, e o comuna cu vre-o 4000 suflete rom. gr. or. carea de pre di pre di se vede cã infloresce. Da, infloresce fiindcã are conducatorii sei, si cã poporul e consciu de sine, scie ce e bine si ce e reu, scie se se lege unde ilu dóre. Dovada sinodulu din 30 Maiu a. c. st. v.

Dee ceriulu ca tóte comunele nóstre parochiale se se interesie in asia mesura ca Sebisianii, despre binele seu, a bisericeii si a scólei, si atunci nu va fi unulu carele se se tanguie cã constitutiunea bisericeii nóstre e prea timpurie.

Am auditu o persóna in sinodu dicandu, cã Ven. Cons. Arch. va anulá conclusele acestui sinodu, fiindcã in ordinatiune nu a disu se se faca alegere noua, asia e! Insa nu a disu nici ca se nu se faca, daca nu voru primi nimenea cu cei 9. Si apoi cand din intregu sinodulu din 600 omeni nimenea nu primesce, atunci ce va putea dice contra Ven. Cons. Arch. Ba din contra eu credu cã Ven. Cons. va luá spre cea mai placuta cunoscentia acést'a interesare de biserica si scóla, a Sebisianiloru.

Acest sinodu impunatoriu On. Redactiune me a pusu in uimire, si l'ar fi pusu ori si pre cine, mai cu séma vedendu ordinea cea buna si unaminitatea intru tóte.

Si se fi vediutu dupa sinodu, ce bucurie se vedè pre fati'a fiacarui.

Lauda si onóre voue Sebisianiloru, cari a-ti sciutu si sciti se ve interesati de binele vostru, a bisericeii si a scólei vóstre.

Eu insa nici cand nu voiu uitá cuvintele unni poporanu de randu esprimate in sinodu: „*In ale bisericeii, trebuie ómeni cu fric'a lui Ddieu, cu credintia si cu dragoste catra noi, catra biserica si scóla nóstra.*“

Acestea fie-ne de exemplu tuturoru.

Calatoriulu.

Din profetiile lui Joilu Cap. II. (1—17).

Indemnare catra càintia adevèrata.

(Specimen din traducerea dupre textulu masoreticu, de **Em. Wojucki**, Doctoru in Teologie.)

Suflati din trambitia in Sion si dati larma in muntele meu celu sfânt! Sè se cutremure toti locuitorii pamentului, cãci vine diu'a Domnului, cãci aprópe este. — O di de intunerecu si de cétia, o di de nori si de negura, ca zorile intinse preste munti; unu poporu numerosu si tare, asemenea carui'a n'a fost din veci si nici va mai fi dupa elu pana in anii multoru generatiuni.

Dinaintea lui mistueste foculu si dinapoi'a lui topeste flacar'a; ca gradin'a Edenului (este) pamentulu inaintea lui si ca unu pustiu desiertu in urm'a lui; dara nici scapare de elu nu mai este.

Ca chipulu cailoru este chipulu lui, si ca niste calareti, asia alérgea ei. — Ca ecoulu careloru pe verfurile muntiloru trecu ei de iute, ca pãrsnirea flacarei de focu, care mistueste mirestea, ca unu poporu puternicu, gatitu de batae. — La vederea lui se cutremura popórele, tóte fetiele îsi retragu colórea.

Ca niste viteji nevaiescu ei, ca barbatii de resbelu se suie ei pe zidu; si fiecarele merge in drumulu seu si nu schimba carãrile sale. — Si unulu pre altulu nu se impingu, fiecarele merge in calea sa si prin sabii se arunca si nu se ranescu. — La cetate grabescu. zidulu asaltéza, in case se suie, prin feresti intra, ca furulu.

Dinaintea lui se cutremura pamentulu, se clatete ceriulu: sórele si lun'a se intuneca si stelele îsi retragu lucirea lor. — Éra Domnulu tuna dinaintea ostii sale, cãci multa este fórte taber'a lui, puternicu (este) executoriulu cuventului seu; cãci mare este diu'a Domnului si fórte ingrozitóre, si cine o póte suferi.

Si acuma inca dice Domnulu, întórceti-ve catra mine din tóta inim'a vóstra, si cu postu si cu plan-gere si cu tanguire.

Si rumpeti inimile vóstre si nu hainele vóstre, si ve întórceti catra Domnulu Dumnedieulu vostru, cãci milostivu si induratu, indelungatu rabdatoriu si multu milostivu este, si-i pare reu de reu. — Cine scie, daca nu se va întórce si nu se va indurá, si nu va lasa pe urm'a lui binecuventare, sacrificiu si libatiune Domnului Dumnedieului vostru.

Suflati din trambitia in Sion, sfintiti postu, vestiti adunare (festiva.) — Adunati poporul, sfintiti adunare, stringeti betranii, adunati copiii si prunci: sugetori! Se ésa mirele din odae sa si mirés'a din camer'a ei.

Intre tinda si altariu se planga preotii, servitorii Domnului si se dica: Crutia Dómne poporul tu si nu da mostenirea ta spre ocara, ca se-i stapanésca pre ei paganii! de ce sè se dica intre popóre: unde este Dumnedieulu lor.

La Nru de fatia alaturamu unu suplementu de $\frac{1}{2}$ còla.

Suplementu la „BISERIC'A si SCOL'A.” Nr. 24.
Anul VI. — 1882.

Statutele

Reuniunii preotiloru si invetiatoriloru rom. gr. or. din cerculu inspectoralu confesionalu de scóle alu Birchisiului. *)

I. Titlulu, scopu si mijlócele Reuniunii.

§. 1. Reuniunea pórtá numele:

„Reuniunea preotiloru si invetiatoriloru din cerculu inspectoralu confesionalu de scóle alu Birchisiului“ cu comnele apartienátore: Bat'a, Til'a, Baca-mezeu, Ostrovu, Veresmortu, Birchisiu, Capolnasiu, Valeamare, Capriora, Pojaga, Selciva, Grosiu si Bulz'a.

§. 2. Scopulu Reuniunii este:

a) Inmultirea cunoscintieloru contributóre la promovarea educatiunei si instructiunei poporului romanu, discutarea acelor'a si latirea ambeloru intre invetiatori, si preoti in genere;

b) sustinerea ordinii si disciplinei intre preoti si invetiatori care contribue la dezvoltarea vietii interne a bisericeii si a scólei;

c) staverirea proiecteloru, referitóre la inmulturea, inbunatatirea mijlóceloru de invetiamentu.

§. 3. Spre ajungerea acestui scopu Reuniunea:

a) va tiené adunari publice, in care se voru discutá teme scientifice pedagogice, teologice si de acelea, cari privescu dezvoltarea si perfectionarea invetiamentului poporalu si asupra acestora va aduce decisiuni meritóre;

b) va infintia si sustiené o biblioteca centrala;

c) va incassá dela membrii tacsele prescise si alte venite.

§. 4. Reuniunea va nisui ca preotii si invetiatorii se traiésca in armonia buna, complanandu neintielegerile intre densii.

II. Membrii Reuniunii, drepturile si datorintiele lor.

§. 5. Reuniunea se compune din membrii ordinari, fundatori, ajutatori si onorari.

§. 6. 1) Membrii ordinari la acést'a reuniune trebuie se fia toti preotii si invetiatorii din inspectoratulu confesionalu de scóle alu Birchisiului.

Membrii ordinari suntu deobligati la platirea tacsei anuale de 3 fl. v. a.

§. 7. 2) Membrii fundatori potu fi numai individi de religiunea gr. or. din provinci'a nóstra Metropolitana.

§. 8. 3) Membrii ajutatori potu fi numai individi de religiunea gr. or. din provinci'a nóstra Metropolitana.

§. 9. 4) Membrii onorari potu fi numai individi de religiunea gr. or. din provinci'a nóstra metropolitana.

§. 10. Membrii ajutatori se primescu prin adunarea generala.

§. 11. Membrii ordinari si fundatori in adunarea generala au votu decisivu éra mombrii onorari au votu consultativu.

§. 12. Membrulu care nici dupa unu anu nu solvesce tacs'a prescisa se póte constrengre la solvire prin mijlócele ce stau reuniunii la dispositia.

*) In legatura cu cerculariulu consistorialu din nrulu presente referitoriu la constituirea reuniuniloru de cultura pentru preoti, invetiatori si poporu, publicamu cu multiamire statutele de fatia, dorindu si prin acést'a a inlesni procedarea la constituirea astorufelu de reuniuni, acolo unde pana acuma inca nu s'au constituitu.
Red.

§. 13. Acei membrii ordinari, cari abdicu dela chemarea loru preotiesca séu invetiatorésca, sau cá se stremuta in altu cercu, potu remané si mai de parte in calitate de membri, déca voescu, fiindu in-datorati totodata a aduce la cunoscintia presidiului indepartarea loru.

III. Organizarea Reuniunii.

§. 14. Reuniunea își desvóltá activitatea sa:

A) Prin adunarea generala

B) Prin comitetu si

C) Prin functionari.

A) Adunarea generala.

§. 15. Maioritatea membriloru reuniunii, constitue adunarea generala. Acést'a se tiene in totu partrariulu de anu, si anume in timpulu de recreatiune scolastica. Diu'a o defige comitetulu si o publica cu 14 dile mai nainte prin cerculare.

§. 16. Adunarea generala este ambulanta. Loculu lu-defige ea insasi.

§. 17. Agendele adunarei generale sunt:

a) esaminarea reportului comitetului, cassariului si a bibliotecariului;

b) desbaterea si deciderea asupra propunerilor din partea membriloru;

c) desbaterea si deciderea causeroru ce atingu interesulu reuniunii;

d) alegerea functionariloru si a comitetului: cu aclamatiune séu votisare secreta;

e) alegerea membriloru onorari;

f) votarea bugetului reuniunii.

§. 18. Despre decurgerea adunarei generale se pórtá protocolu care se autentica in decursu de 8 dile prin o comisiune de 3 membrii, alesi din sinulu adunarei afara de presedinte si notariu.

§. 19. Comitetulu in casu de lipsa séu la cerea motivata in scrisu aloru 8 membrii ordinari, convóca adunarea generala extraordinara. Timpulu si loculu adunarei generale lu-defige comitetulu, si-lu publica dinpreuna cu agendele ei cu 15 dile mai nainte.

B) Comitetulu Reuniunii.

§. 20. Comitetulu se compune din functionarii reuniunii si din 4 membrii, alesi de adunarea generala. Membrii comitetului se alegu dintre membrii ordinari pe unu anu.

§. 21. Comitetulu va tiené siedintia in tóta lun'a.

§. 22. Agendele comitetului sunt:

a) a tiené in evidentia tóte afacerile curinte a-le reuniunii;

b) a esecutá conclusele adunarei generali;

c) intre marginile preliminarului a cascigá tóte medilócele conducátore la cultivarea membriloru, precum: carti scientifice, pedagogice si bisericesci;

d) a veghiá asupra ordinii bune in afacerile reuniunii; a controlá incassarea tacseleru dela membrii precum si starea cassei reuniunii, éra venitul a-lu administrá conformu decisiuniloru adunarei generale;

e) a compune cu finea fiecarui anu reportu specialu despre activitatea sa, si starea morala si materiala a reuniunii;

f) a face pregatirile necesari pentru adunarea generala;

g) a pregati proiecte privitóre la inaintarea scolului reuniunii;

h) a primii membrii ajutatori la reuniune.

§. 23. Despre sedintiele comitetului se pórta protocolu care se autentica dupa finirea sedintiei prin o comisiune de 2 membrii din comitetu, afara de presedinte si notariu.

C) Functionarii Reuniunei.

§. 24. Reuniunea are unu presedinte, unu vicepresedinte, unu notariu, unu cassariu si unu bibliotecariu; se alege in adunarea generala, dintre membrii ordinari pe unu anu si pórta oficiele gratuitu.

§. 25. Presedintele duce presidiulu in adunarile generali si in comitetu; subsemnéza dinpreuna cu notariulu tóte actele care emanéza dela reuniune; asemnéza tóte spelele incuviintiate de adunarea generala; represinta dinpreuna cu notariulu reuniunea fatia de autoritátele civile si bisericesci, precum si fatia de o a trei'a persóna, in fine represinta inaintea adunari generali, dispusatiunile comitetului si a functionariloru privitóre la administrarea reuniunei.

§. 26. Vice-presedintele substitue in casu de lipsa intru tóte afacerile espuse in § precedentu pe presedinte.

§. 27. Unulu dintre notari pórta protocólele adunarei generali si a comitetului; éra unulu duce corespondintiele si subsemnéza dinpreuna cu presidiulu actele reuniunei.

§. 28. Cassariulu reuniunei primesce tacele membriloru precum si alte venite, care le manipuléza si elóca, conformu concluseroru adunarei generale; solvesce din cass'a reuniunei sumele necesari pre langa asemnare dela presidiu; face si substerne socót'a anuala detaiata, despre starea cassei, la adunarea generala si la comitetu. Cassariulu este respunzatoriu pentru intregitatea cassei reuniunei.

§. 29. Bibliotecariulu face reportu despre starea bibliotecei; inregistréza si tiene in ordine si evidintia opurile, precum si foile; imprumuta opurile, celu multu pe 15 dile, spre cetire la membrii, dara numai prelanga reversu. Intemplandu-se ca imprumutatoriu se pérda ori se faca nefolosibilu opulu inprumutatu, acest'a este indatoratu alu procurá pe spele sale, séu a respunde pretiulu de desdaunare. Bibliotecariulu este respunzatoriu pentru biblioteca.

IV. Dispusetiuni generali.

§. 30. Supra-inspectiunea reuniunei o duce consistoriulu rom. gr. or. eparchialu.

§. 31. La casu cand cutareva membru ordinaru nu si-ar puté motivá absentia sa, dela adunarea generala de 3 ori, presidiulu reuniunei lu-va admoniá pe respectivulu membru, la casu de renitentia se va eschide prin votulu a 2/3 a membriloru ordinari.

§. 32. Modificari in statutele reuniunei se potu face prin adunarea generala; atari concluse se aducu cu 2/3 a membriloru presenti si vor évé valóre numai dupa aprobare prin locurile mai inalte, competente.

§. 33. Desfiintierea reuniunei se póte enunciá in o adunare generala chemata spre acestu scopu prin comitetu cu 2/3 din totalitatea membriloru ordinari. In acestu casu din averea reuniunei, bibliotec'a sè se doneze institutuluu teologicu-pedagogicu din eparchi'a la care va apartiené cerculu cu firm'a reuniunei. Éra din fondulu disponibilu de bani sè se procure carti care se vor impartii egalu la scólele confesionale rom. din cercu.

Birchisiu, in 26. Noemvre 1881.

Demetriu Marcu, m. p.

Ignatiu Bugariu, m. p.

presedinte substituta.

notariu substitutu.

BN. Aceste statute s'au aprobatu in sedinti'a senatului de scóle a consistoriului eparchiei aradane, tienuta la 4/16, Februaru, 1882.

Ioanu Metianu m. p.

Episcopulu Aradului.

PROGRAM'A

esáminelorú publice la institutulu pedagogicu-teologicu cu finele anului scolasticu 1881/2.

17. Iuniu diminéti'a.

Curs. I. II. si III. prep.: stud. Limb'a magiara, prof. Dr. P. Piposiu.

17. Iuniu dupa médiedi.

Curs. III. teol.: Teologi'a pastoralá, prof. V. Mangra; Teologi'a morala, prof. At. Tuducescu; si Drep-tulu canonicu, prof. V. Mangra.

18. Iuniu diminéti'a.

Curs. I. prep.: Religiunea, prof. R. Ciorogariu; Limb'a romana, prof. At. Tuducescu; Geografi'a, prof. T. Ceontea; si Limb'a germana, prof. L. Tescula.

18. Iuniu dupa médiedi.

Curs. III. teol.: Catichetic'a, prof. R. Ciorogariu; Liturgic'a, prof. V. Mangra; Constituti'a, prof. At. Tuducescu; si Higien'a, prof. Dr. G. Vuia.

19. Iuniu diminéti'a.

Curs. I. ped.: Pedagogi'a, prof. Dr. P. Piposiu; Matematic'a, prof. T. Ceontea; Istori'a naturala si Economi'a, prof. L. Tescula.

19. Iuniu dupa médiedi.

Curs. II. teol.: Teologi'a dogmatica, prof. R. Ciorogariu; Istori'a bisericesca (evulu mediu, modernu si ist. bisericeii romane), prof. V. Mangra; si Retoric'a bisericesca, prof. At. Tuducescu.

21. Iuniu diminéti'a.

Curs. II. teol.: Eseges'a, prof. R. Ciorogariu; Limb'a romana, prof. At. Tuducescu; Pedagogi'a, prof. Dr. P. Piposiu; Patrologi'a, prof. R. Ciorogariu; si Economi'a, prof. L. Tescula.

21. Iuniu dupa médiedi.

Curs. II. ped.: Religiunea, prof. R. Ciorogariu; Istori'a patriei, prof. T. Ceontea; Limb'a germana, prof. L. Tescula; si Geografi'a, prof. T. Ceontea.

22. Iuniu diminéti'a.

Curs. II. prep.: Pedagogi'a, prof. P. Piposiu; Matematic'a, prof. T. Ceontea; Limb'a romana, prof. At. Tuducescu; Istori'a naturala si Economi'a, prof. L. Tescula.

22. Iuniu dupa médiedi.

Curs. I. teol.: Introducerea in teologia, prof. At. Tuducescu; Istori'a bisericesca (evulu vechiu) prof. V. Mangra; si Ermeneutica, prof. R. Ciorogariu.

23. Iuniu diminéti'a.

Curs. I. teol.: Limb'a romana, prof. At. Tuducescu; Isagogi'a, prof. R. Ciorogariu; Pedagogi'a, prof. Dr. P. Piposiu; si Economi'a, prof. L. Tescula.

23. Iunie dupa miededi.

Curs. I. II. si III. prep.: Cantu si tipicu, prof. Petru Popoviciu.

25. Iunie dimineti'a.

Curs. III. prep.: Religiunea, prof. R. Ciorogariu; Matematic'a, prof. T. Ceontea; Limb'a romana, prof. At. Tuducescu; Limb'a germana, prof. L. Tescula; si Geografia, prof. T. Ceontea.

25. Iunie dupa miededi.

Curs. I. II. si III. teol.: Cantu si tipicu, prof. Petru Popoviciu.

26. Iunie dimineti'a.

Curs. III. prep.: Pedagogi'a, prof. Dr. P. Piposiu; Istori'a universală, prof. T. Ceontea; Eeonomi'a, prof. L. Tescula; Fisie'a, prof. T. Ceontea; si Higien'a, prof. Dr. G. Vuia.

26. Iunie dupa miededi.

Facerea clasificatiuniloru.

27. Iunie.

Te-Deum si cetirea clasificatiuniloru.

28. Iunie.

Estradarea testimoniiloru.

NB. Esaminele se incepu dimineti'a la 8 ore si dupa miededi la 3 ore.

A r a d u, 26. Maiu, 1882.

Directiunea.

D i v e r s e.

* **Parastasu anualu** s'a celebratu eri la 11 ore nainte de miededi in biseric'a catedrala din locu pentru repausatulu profesorulu dela institutul pedagogicu-teologicu din Arad, *Dr. Lazaru Petroviciu*, la care a asistatu tota tinerimea studiiosa dela institutu impreuna cu intregu corpulu profesoralu. Parastasulu a fost oficiatu de Rdissimulu D. protopopu tit. *Ioan Russy*, asistatu de doi preoti si diaconulu catedralei. La finele ceremoniei, ven. parinte protopopu tit. facu in termini alesi si patrundietori elogiulu vietii regretatulu profesorulu Lazaru Petroviciu, alu carui caracteru firmu si simtieminte nobile au lasatu nesterse impresiuni in inimile colegiloru si discipuliloru sei.

* **Epitropi'a fonduriloru** comune dieceseloru gr. or. romane: Aradu-Caransebesiu va tiené siedintia plenaria in 15/27 Iunie 1882.

* **Jurnalul filoromânu in Viena.** Jurnalulu hebdomadar „*Der Osten*“, infintiatu de cunoscutulu publicistu din Bucovin'a Dlu *H. Bresnitz*, carele prin cincispredece ani a aparatu cu curagiu si perseverantia interesele române in Vien'a in limb'a germâna, a incetatu a mai apare, dupa ce Dlu *H. Bresnitz* a devenitu proprietariu alu Jurnalulu vienes „*Morgen-Post*“, carele apare in tôte dilele. „*Morgen-Post*“ este celu mai vechiu intre jurnalele vienes, ce aparu in tôte dilele, căci deja numera alu 32. anu alu existentiei sale. Jurnalulu „*Morgen-Post*“ va reprezentă, intocma ca si „*Der Osten*“ interesele române cu tota energi'a, si dreptu aceea recomandam Jurnalulu „*Morgen-Post*“ cu tota caldur'a atentiunii publiculu românu. „*Morgen-Post*“ apare in tôte dilele, chiar si in dumineci si serbatori, era pretiulu abonamentulu pe luna este numai de 1 fl. 50 cr. Pentru scrisori si speditiuni de bani ajunge adres'a: *Journal „Morgen-Post“ in Viena, Kolingasse Nr. 17.*

Notitie bibliografice.

Preasantitulu Episcopu alu eparchiei Romanu, *Melchisedec*, eruditulu prelatu, membru alu academie române, a binevoitu a ni tramite urmatorele brosiure, pentru cari aducemu respectuósele nóstre multumiri Inaltu Preasantiei sale: 1. *Relatiuni Istorié despre Tierile romane, din epoc'a dela finele veaculu alu XVI-lea si inceputulu celui alu XVII-lea*, 2. *Biseric'a ortodoxa si Calendariulu*, 3. *Memoriu asupra cantariloru bisericesci in Romani'a*. (Aceste dóue opere din urma fiind de mare interesu pentru biseric'a nóstra, vom caută ca se incepmu publicarea loru in colónele jurnalulu nostru cât mai curund.)

* * *

A esitu de sub tipariu: *Profetulu Jo'el tradusu si explicatu dupre textulu masoreticu*, de *Emilian Wojucki*, Doctoru in Teologia si prefectu la Seminariulu clericalu ortod. or. din Cernauti. Vien'a, 1882. Editur'a Autorulu. Tipgrafi'a C. R. a Statulu si Curtii.

Acésta opera, dupre cum autorulu ne spâne in prefatia, este unulu din resaltatele studiiloru sale facute pe la universitátile din Vien'a, Innsbruck si Strassburg, si noi ne felicitamu, că literatur'a teologiei ortodoxe póte numerá in sirulu cultivatoriloru ei o putere noua si o capacitate eminenta ca Dlu Wojucki!

* * *

A esitu de sub tipariu: *„Desvoltarea Primatulu Papalu si influintiile lui asupra crestinatati“*. Cercetari istorice de *Simeon Popescu*, profesorulu de Teologie in Sibiu. Editur'a autorulu. Sibiu 1882. Tipariulu tipografiei Archidecesane. Pretiulu 1 fl. 25 v. a.

Acésta opera, in care auctorulu face istori'a desvoltarei papalitatii, cu unu studiu aprofundatu, o recomandam in deosebita atentiune teologiloru si preotiloru nostri, cari vor aflá in ea nu numai misticarile si siretiile prin cari *papismulu* a ajunsu la a fi institutiune eclesiastica in biseric'a occidentala, ci indirectu si combaterea sciintifica a acestei institutiuni, in biseric'a crestina. (In ore-care din numerii viitori vom face si o dare de séma asupra acestei opere)

Buletin meteorologicu.

Diu'a.	Lun'a.	Pressiunea aerulu	Temperatura	Cerulu
Sambata	17. Iunie	765 mm.	14.40 R.	obdosu
Duminea	18. „	766.8 „	16 „	seninu
Luni	19. „	766 „	17.5 „	„
Marti	20. „	765 „	16.4 „	ploiosu
Mercuri	21. „	766.5 „	16 „	seninu
Joi	22. „	766 „	17 „	„
Vineri	23. „	766 „	16.4 „	ploiosu

C o n c u r s e.

Nr. 232 S.

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu din comun'a *Romanesci* si filia *Goizesci* in protopresbiteratulu Fagetulu se escrie concursu cu terminu pana in 18/30 Iulie a. c. pe langa urmatoriulu beneficiu:

In bani gata 350 fl. pausialu de scrisu 6 fl. diarne pentru conferintiele invetiatoresci 8 fl. lemne de focu 20 de metrii cubici, cortelu naturalu cu gradina de

legumi. Petitiile instruate in intelesulu statutului organicu se trimitu la Consistoriulu diecesanu in Caransebesiu.

Caransebesiu din siedinti'a consistoriala tienuta in 4 Maiu 1882.

Consistoriulu diecesanu.

Se escrie concursu pentru vacant'a statiune invetiatorésca din comun'a *Srediscea-mica*, cottulu Timisiului, protopresbiteratulu Versietinului, cu terminu pana in 4 Iuliu st. v. a. c.

Emolumintele sunt in bani gata 300 fl. v. a. 4 orgii de lemne din cari are a-se incaldi si scól'a, 5 fl. v. a. pentru scripturistica, 10 fl. pentru cercetarea conferintiilor, quartir gratuitu cu gradina pentru legumi, si in fine dela fiecare inmormentare unde este poffitu câte 50 cr.

Doritorii de a recurge la acést'a statiune sunt avisati a-si trimitu recurselu instruate in sensulu statutului org. b. adresate comitetului parochialu la Pré on. Domnu protopresbiteru Ioanu Popoviciu in Mercina, prin Varadia; totdeodata au a-se presentá in vreo duminica séu serbatóre in sant'a biserica pentru de a-si aretá desteritatea in tipicu si cantarile bisericesci.

Srediscea-mica in 1 Iuniu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopresbiterulu tractualu.

Conformu incuviintiarrii Ven. Consistoriu din Oradea-mare dto 9/21. Novembre 1881. Nr. 943. B. pentru deplinirea parochiei vacante de clas'a III. *Hinchirisiu*, in tractulu Beiusiului se escrie concursu, cu terminulu de alegere 4. Iuliu st. v. a. c.

Emolumintele sunt: a) quartiru liberu cu gradina, b) biru preotiescu câte o bradie de cucurudiu dela tóta cas'a, c) pamentu de trei mesuri de semenuatura si folosirea cemeteriului, d) stólele indatinate. Numerulu caselor 150.

Recursurile instruate in sensulu „Stat. organicu“ sunt a se tramite la subscrisulu in Beiusiu pana in diu'a nainte de alegere; ér recurintii sunt poffiti in cutare duminica a se presentá la biserica pentru a-si aretá desteritatea in cantare.

Beiusiu, in 5. Iuniu v. 1882.

Pentru Comitet. parochialu din Hinchirisiu.

Vasiliiu Pap m. p.
protop. Beiusiului.

Conformu ordinat. consist. dto 1. Martie an. c. Nr. 87. B. se escrie concursu pentru deplinirea parochiei rom. gr. or. de clas'a a III-a din comun'a *Cadar*, ppresbiteratulu Jebelului cu terminu pana la 10. Iuliu st. v.

Emolumintele impreunate cu acést'a parochie sunt urmatórele: a) doua sesiuni paroch. comasate de clas'a III-a constatátóre din 70 de jugere pamentu aratoriu si fenatie; b) stol'a dela 90 de case respective dela 350 de suflete dupa norm'a stolara provisoria a diecesei Caransebesiului aprobata de sinodu eparch. din anulu 1880; c) birulu usuatu adeca: dela cei cu pamentu á 15 oche de casa, éra dela jeleri a 10 oche.

Recurselu instruate in sensulu stat. org. bis. au a-se tramite parintelui ppopu Alesandru Ioanovici in Jebelu pana la mai sus indicatulu terminu.

Dela recurrenti se recere a-se presentá intr'o di de Duminica séu serbatóre in s. biserica din loen spre a-si aratá desteritatea in cantari si cuventari. Cadar, in 30. Maiu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu parintele protopopu Districtualu.

Pentru vacant'a statiune invetiatorésca din comun'a *Leucusiesci*, se publica concursu cu terminu de alegere pe 11/23 Iuliu 1882.

Emolumintele: in bani gata 84 fl. v. a. 12^{1/2} meti de grâu, si 20 meti de cucurudiu in bómbe, 36 fl. pentru clisa, 6 fl. pentru lumini, 5 fl. 61 cr. pentru sare, 10 fl. pentru conferintia, 8 fl. pentru pausalu, si 10 orgii de lemne, din care se incaldiesce si scól'a. Afara de aceea dela fiecare inmormentare, unde este poffitu a participá, câte 40 cr. dela mari, si 20 cr. dela cei mici, totu asemenea tacsu de 40 cr. primesce si dela cununii cand este poffitu

Recurselu adresate subscrisulu comitetu parochialu, si instruite conform prescrielor statutului organicu, suntu a se tramite pana in presar'a alegerii, parintelui Inspectoru de scóle *Georgiu Cratiunescu* protopopu in Belintiu, per *Kiszetó*; avendu recurrentii in vreo Duminica ori serbatóre a se presentá in biserica din locu, spre a-si aretá desteritatea in tipicu si cantarile bisericesci.

Comitetulu parochialu din Leucusiesci.

In contielegere cu mine. **G. Cratiunescu** prot. si inspect. scol.

Pentru deplinirea parochiei de clas'a III. din *Finisiu*, si fili'a *Valea-mare*, protopresbiteratulu B. Inelui se escrie concursu cu terminu de alegere pe 1. Iuliu st. v. 1882.

Emolumintele sunt: 1. din Finisiu 2/4 sesiune pamentu aratoriu de clas'a a III. dela 72 case biru cate o mesura de cucurudiu sfarmatu, stólele indatinate, cortelu cu gradina 1^{1/2}. iugeru.

2. Din fili'a Valea-mare biru dela 56. case o mesura de cucurudiu sfarmatu, si stólele indatinate.

Doritorii de a dobendi acést'a parochia recurselu lora adresate comitetului parochialu, si instruate conformu Stat. Org. pana in 27 Iuniu 1882. voru ave ale substerne subscrisului protopresbiteru in Chisineu (*Kisjenö*.)

Finisiu, 23. Maiu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Ioanu Cornea**. m. p. ppresbiteru.

Pentru parochia din *Iosasielu*, inbinata cu postulu invetiatorescu, in protopresbiteratulu B. Inelui se escrie concursu cu terminu de alegere pe 2 Iuliu st. v. 1882.

Emolumintele sunt: ca preotu dela 65. case cu pamentu cate o mesura de cucurudiu sfarmatu éra dela cei fara pamentu 30 insi 1/2. mesura si stólele indatinate.

Ca invetiatoriu 150 fl. banii, 10. cubule bucate, 12. lantiuri de pamentu aratoriu, quartiru si 2. gradine de legume. Doritorii de a dobandi acést'a parochie recurselu lora adresate comitetului parochialu, si instruate conformu Stat. Org. voru ave ale substerne subscrisului protopresbiteru pana in 27. Iuniu in Chisineu (*Kisjenö*.)

Iosasielu, 2. Iuniu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Ioanu Cornea**, m. p. ppresbiteru.